

26.19x22.14	1/3	עמוד 1	המגזין - מעריב	13/07/2015	48737103-3
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

זהירות, סלפי

כך הפך התיעוד העצמי באמצעות הסמארטפון מתופעה פופולרית לכזו שעלולה לגרום לפציעות ואף לסכן חיים

- עכשיו, אחרי שבעולם התרחשו כמה מקרי מוות בעת הצילום, גוברים הקולות להגביל את השימוש בו

חגית גינזבורג | 08

24.45x32.49	2/3	8 עמוד	המגזין - מעריב	13/07/2015	48737112-3
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260					

אין כניסה לסלפי

אחרי עשרות מקרי מוות, קמפיין המזהיר מפני הסיכונים הטמונים בו ואיסורים בשלל מדינות שנועדו לצמצם את התפשטותו, האם קרב היום שבו הסלפי - אקט הצילום העצמי שזוכה לפופולריות אדירה - יעלם מהעולם?

חגית גינזבורג

הנוכחית, שבמסגרתה יותר ויותר גופים, מוסדות ואפילו ממשלות יוצאות נגד הסלפי או לפחות מנסות להטיף לשימוש בטוח בצילום העצמי. ברוסיה, למשל, השיקה הממשלה בשבוע שעבר את קמפיין "בטיחות בסלפי". סדרה של אייקון נים בדמויות תמרורים, פשוטים למדי להבנה, שמזהירים מפני צילום סלפי על מסילת רכבת, למשל, צילום סלפי עם אקדח, צילום סלפי על גבי גלשן או אפילו סמוך לחיית טרף כלשהי - כל האזהרות האלה מבוססות על מקרים אמיתיים שהתרחשו במדינה. במסגרת הקמפיין של משרד הפנים הרוסי הופיעו האזהרות: "סלפי מגניב יכול לעלות לך בחיידק", "סלפי עם נשק - הורג" ועוד.

ואם הסלפי עצמו לא נאסר באופן חריג משמעי, יש מקומות בעולם שבהם אוסרים כעת את השימוש בחבר הכי טוב של הסי - מוט הסלפי, שנחשב לשנוא במיוחד על מארגני אירועים ומנהלי לוקיישנים ואטרקציות מרכזיים. בארצות הברית, באתרים כמו המוזיאון לאמנות מודרנית בניו יורק, אסרו על שימוש במוטות סלפי כבר בפברואר האחרון. לאחרונה הצטרפה לחרם גם רשת הפארקים העיר למית דיסניוורלד - שאסרה ב-1 ביולי את השימוש במוטות סלפי בכל אחד מהפארקים שלה - והעניין זולג וממשיך גם לעבר אתרים מרכזיים אחרים ברחבי העולם, ביניהם פסטיבל המוזיקה השנתי של שיקגו, Lollapalooza, מוזיאון הארמון שבעיר האסורה בבייג'ינג, אגם

שצילמה סלפי עם אקדח שמצאה ובטח עות ירתה בעצמה למוות. בשבוע שעבר בת 21 אחרת צנחה למוותה לאחר שניסתה לצלם סלפי על גשר. מקרים אלו הצטרפו למקרה שבו נער התחשמל למוות לאחר שניסה לצלם סלפי במהלך טיפוס על גשר מעל מסלול רכבת, ומקרה נוסף שבו שני צעירים רוסים נהרגו לאחר שניסו לצלם סלפי עם רימון שנצרתו פתוחה, וזה לא קורה רק ברוסיה: באינדונזיה, למשל, ניסה לפני כחודשיים תייר מסינגפור לצלם סלפי על גבי צוק. הוא איבד את שיווי משקלו, נפל למים וטבע; בפורטו ריקו הראפר רומן גונזלס נהרג ב-2014 לאחר שניסה לצלם סלפי תוך כדי רכיבה על אופנוע; ב-2014 נהרגה בספרד סטודנטית מפולין, לאחר שניסתה לצלם את עצמה על גשר, החליקה ונפלה.

גם בארצות הברית אפשר לשמוע על תקריות סלפי טרגיות: בפברואר האחרון, למשל, טייס ונוסע התרסקו למוותם לאחר שניסו לצלם את עצמם. קריאות המחאה מתחילות להישמע גם שם: ארגוני זכויות בעלי חיים, למשל, קוראים להחרים את כל מי שיעלה סלפי עם חיית פרא שמקור מה הטבעי הוא בטבע, בעת שאנשים לורקחים אותן הביתה כדי שיוכלו להעלות תמונה מגניבה לאינטסגרם.

לא הכל רע

התדירות ההולכת וגוברת של התקריות האלה הולידה את מלחמת האנטי-סלפי

זרים באקססוריו כמו מוט סלפי כדי לשדרג את התמונה, ואפילו זה כבר הפסיק להיראות לנו מוזר.

אלא שלאחר שהסלפי היה לחיית המחמד הדיגיטלית של כולנו, בתקופה האחרונה הוא הפך להיות חייט טרף שכולם מעוניינים לבעוט החוצה, ועושה רושם שמעמדו של הסלפי הולך ומידרדר, עד כדי כך שלא רחוק היום שבו יוכתר כאויבו של המין האנושי.

הכל מתחיל, כמובן, בסיפורי הזוועה הקשורים לסלפי. לאחרונה מגיעים יותר ויותר סיפורים על אנשים שניסו לצלם סלפי מקורי ומצאו את עצמם בכית החרים, אם לא בכית הקברות. רק בסוף השבוע האחרון אושפו בישראל נער בן 14 במצב קשה, לאחר שניסה לצלם סלפי במעיין הליפתא וצנח מגובה חמישה מטרים. בתגובה לתקרית אמרה אמו של הנער: "כל מה שאני רוצה הוא שהילדים שלנו יפסיקו לטפס לכל זוויות הצילום המטרופות האלה. אין לזה ביטוח או אחריות. אני מבקשת שישמרו על עצמם. שלא יגידו אני גיבור, ואחרי זה המשפחה חות יבכו מדאגה ומצער".

בישראל המקרים האלה עדיין נדירים, אבל בעולם הם מרובים בתדירות יומיומית. כך למשל, לפי הדיווחים, ברוסיה נהרגו מתחילת 2015 עשרות אנשים בעת שניסו לצלם סלפי בסיטואציה מסוכנת, ולמעלה מ-100 נפצעו באותן נסיבות. אחד המקרים המפורסמים היה של צעירה בת 21 ממוסקבה

ק לפני קצת יותר משנה הסלפי - אקט הצילום העצמי שאי אפשר להעלות על הדעת כיצד העיר לם אי פעם הצליח להינתק בלעדיו - נחשב לתוצר המגניב ביותר שאדם יכול להציע לעולם הרשתות החברתיות. כולנו עדיין זוכרים את הרגע ההיסטורי ההוא, כשאלן דג'נרס כינסה באמצע טקס האוסקר אנשים כמו בראד פיט, אנג'לינה ג'ולי, ג'וליה רוברטס, בראדלי קופר ואחרים לטובת הסי לפי המוצלח ביותר בהיסטוריה, לפחות עד אז. מאז ראינו עוד עשרות סלפיו אפיים שמצאו את מקומם בהיכל התהילה של הסלפי - בכיכובן של פרסונות כמו בריק אובמה, האפיפיר, בינסה ומי לא בעצם. בשנים האחרונות הפך הסלפי למשהו שהחיים שלנו לא יכולים להתקיים באופן מסודר בלעדיו, ואף אחד כבר לא מגיב בפליאה למראה אדם או קבוצת אנשים שנעמדים באמצע מרחב ציבורי כדי "לעשות סלפי". לא פעם הם גם נע-

מדינת ניו יורק הייתה הראשונה לאסור את השימוש במוט סלפי בגני חיות. בימים אלה מתקיים פסטיבל קומיק'קון, ואפילו בבירת הגיקים העולמית נאסר השימוש במוט סלפי. מצלמות, אגב, מתקבלות שם בברכה

25.3x32.35	3/3	9 עמוד	המגזין	מעריב	13/07/2015	48737134-7
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260						

האם מעמדו מידרדר? הקמפיין הרוסי נגד הסלפי

יש לו נטייה להיות מעצבן. מצטלמים בעזרת מוט סלפי צילום: רויטרס

אחד הסלפזי המוצלחים בהיסטוריה. אלן דג'נרס וחברים בטקס האוסקר 2014 צילום מסך מתוך האינסטגרם של אלן דג'נרס

היה ראוי לכבד את המקום יותר? אמינם בסלפי עם המונה ליזה צילום מסך מתוך האינסטגרם של אמינם

אסר לצלם סלפי על השטיח האדום. עכ" שיו הנושא עולה מדרגה, ובימים אלה הפרלמנט האירופי היושב בכריסל מת- כוון להגיש הצעת חוק, שלפיה תיירדם שיצלמו סלפי באתרים מפורסמים, כמו למשל מגדל אייפל בפריז, יידרשו לבקש אישור מהרשויות המקומיות בטרם פרי- סום התמונה ברשתות חברתיות, ואם בכל זאת יעלו את התמונה ללא אישור, ימצאו את עצמם מתמודדים עם קנסות ותבי- עות. יש כמובן גם מי שמתנגד למגמה הזו - בוויקיפדיה החלו להשתמש בסלפזי של תיירים כאות מחאה, וחברת הפרלמ- נט האירופי ג'וליה ריד מתכוונת לייזום חוק נגדי, שלפיו הצילום יישאר חופשי בכל רחבי אירופה.

אז האם עידן הסלפי מגיע לקצו? "אני לא רואה את זה", טוען עמיהי המבורגר. "אמרו את זה גם על פייסבוק". עכשיו נשאר רק שמישהו ייזום את קמפיין Leave Selfie Alone או משהו בסגנון, רגע לפני שנחזור לבקש מאנשים זרים לצלם אותנו באמצע חופשה. ●

זה מעודד את התופעה, לא? "זו לא בעיה שמפורסמים מצלמים סלפי. זה נועד לחבר אותם לקהלי יעד, זה הופך אותם לאנושיים. ההבדל בין טוב ורע הוא במינון. הבעיה היא באופי השימוש".

עולה מדרגה

אז מוט הסלפי מרגיז, והסלפי הוכח כסכנת חיים אמיתית במקרים מסוימים, אבל כשהוא לא מאיים להרוג את המצ- לם, הוא פשוט מעצבן את הסביבה. הנ- טייה לצלם סלפי בכל מרחב אפשרי - לפעמים גם במקומות שהיה ראוי לכבד אותם יותר, למשל, הסלפי המפורסם של הראפר אמינם עם המונה ליזה - הובילה לכך שבקרוב מאוד הסלפי יחשב לפעי- לות אסורה במקומות רבים בעולם. אפילו בפסטיבל קאן האחרון, מנהל הפסטיבל

שנוצרה באינטרנט", אומר פרופ' יאיר עמיהי המבורגר, ראש המרכז לחקר הפי- סיכולוגיה של האינטרנט במרכז הבינת- חומי הרצליה. "אנחנו למעשה מזריקים קישוריות, זקוקים למחאות הכפיים של הסביבה כדי לדעת שאנחנו שווים משהו, כדי להעלות את הערך העצמי שלנו, אנ- חנו מוכרים את כל הנכסים שלנו. אנשים מוכנים למכור את הפרטיות שלהם כדי לקבל תשומת לב. הסלפי הוא למעשה סימפטום של זה. אנשים לוקחים סיכ- נים כי זה חלק מהאמצעי לקבל מחאות כפיים".

לדברי עמיהי המבורגר, הפתרון טמון לא רק בהגבלות חיצוניות. "צריך לה- שמיע קול יותר שפוי, ברמת התקשורת, במערכת החינוך. התמכרות לסלפי היא שלילית ודרושת תיקון", הוא אומר. "אני רואה ברקע של הנושא הזה את בעיית ההתמכרות ללייק ולתשומת הלב של הסביבה, שגורמת לנו לאבד את הצפון. אנחנו צריכים לעבוד על מיקוד שליטה פנימי - שכן אדם יקבל את הערך הע- צמי שלו על פי הדרך האישית שלו, על פי היכולות שלו. ברגע שאנחנו עוברים למיקוד שליטה חיצוני - שהערך העצ- מי נקבע אך ורק על ידי האחר, אני זקוק לאישוש שבביל הערך העצמי שלי. התי- שובה היא שימוש חכם באינטרנט - בר- שתות החברתיות וגם כשעושים סלפי. סלפי זה דבר מאוד חביב, אבל בגבולות ההיגיון".

טהאו שבקליפורניה, מוזיאון ואן גוך בא- מסטרדם, אתר העלייה לרגל של המוסי- למים מכה, הקפלה הסיסטינית שבוותיקו והרשימה עוד ארוכה.

מדינת ניו יורק הייתה הראשונה לה- עביר חוק שאוסר על אנשים להשתמש כמוט סלפי כדי להצטלם עם חיות טרף בגני חיות, ובדרום קוריאה עבר לאח- רונה חוק האוסר את השימוש במוטות סלפי באופן גורף. בימים אלה מתקיים בסן דייגו פסטיבל קומיק'קון המפורסם, ואפילו שם, בבירת הגיקים העולמית, נאסר השימוש במוטות סלפי. בכל המ- קומות האלה, אגב, מצלמות מתקבלות בכרכה. בבית הלבן עדיין מותר לצלם סלפי, גם בעזרת מוט סלפי, כך לפחות החליטה לעת עתה מישל אובמה.

הסיבות לכך שמוטות הסלפי נעשו שנואים כל כך קשורות בעיקר בכך שיש להם פשוט נטייה להיות מעצבנים - לא פעם אנשים שמשתמשים בהם חוסי- מים את טווח הראייה של מבקרים אחרים, נעמדים באמצע הדרך כדי למצוא את הזווית הנכונה וחוסמים את המע- רים, ובאופן כללי גורמים למצטל- מים להיראות ולהתנהג באופן מטופש במיוחד. אבל לא הכל רע במוט הסלפי האומלל - רק השבוע משפחה אמריקאית בזמן חופשה בננטקט מספרת שמוט הס- לפי הציל את חיי הבת שלהם, שכמעט טבעה. אבל אמה תפסה את המוט ומשכה אותה חזרה למבטחים.

כשדמויות מפורסמות עושות סלפי "הבעיה אינה בסלפי, אלא בדינמיקה"

פרופ' יאיר עמיהי המבורגר, מהמרכז הבינתחומי (בתמונה): "הבעיה אינה בסלפי, אלא בדינמיקה שנוצרה ברשת. אנחנו זקוקים למחאות הכפיים של הסביבה כדי לדעת שאנו שווים. הסלפי הוא ביטוי של זה"